

SZABADSÁG

A legrégebbi és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Ujság, Amerikai Hírlap, Magyar Népújság, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

NO. 233. SZÁM.

HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, csütörtök, 1922, október 5.

THIRTY-FIRST YEAR

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

MEGKEZDİK A TÁRGYALÁSOKAT

Régi whiskey s új munsájn

Száz százalékkal emelkedett az elmebajosok száma, amióta eltűnt a whiskey és megjelent a munsájn. — Dr. Hall szerint végzetes az új alkoholos elmebaj, mert halálos mérgeket tartalmaz a bootlegerek itala.

70 FONTOS DAGANATTÓL SZABADITOTTÁK MEG.

HAMMON, Ind. okt. 3. — A St. Margaret kórházban Mrs. Paiment orvosi műtét alá került, melynek eredményeként 70 fontos daganatot távolítottak el orvosa. Dr. J. A. Graham végezte a műtétet H. C. Grosman és Charles M. Rauschenbach orvosok segítségével, s kijelentette, hogy bár ekkora súlyu daganatról sohasem hallott, maga a műtét egyszerű volt, s azt bármely orvos elvégezhette volna sikerrel. Az eddigi legnagyobb daganat 50 fontos volt.

ÖSSZEÜLTÉK MÁR A FELEK MUDANIÁBAN

Fegyverszünetről tárgyalnak

KORLÁTOZOTT A TÁRGYSOROZAT

Török gyalogság özönlik be a semleges zónába. — Az amerikai kormány habborúra sürgetik. — Amerika nem akar belevonulni a válságba.

LONDON, október 3. — Mustafa Kemal pasa és az európai hatalmak képviselői ma délelőtt 11 órakor találkoztak Mudaniában az előzetes közleti konferencián s megkezdtek azoknak a feltételeknek megvitatását, amelyek alkalmasak volnának a fegyverszünetre a háború kiterjesztésének elhárítására. A történelmi nevezetességi konferencia szereplői a következők: Sir Charles Harrington, az angol hadsereg főparancsnoka, Charpy francia tábornok, Ismet pasa török megbízott, Mombelli olasz tábornok s Mazarakis görög tábornok és Harigianis görög ezredes.

Háborus háttér

előtt találkoztak a török, a szövetséges és görög képviselők s a mellett a tanácskozással megindult az angol flotta teljes háborús felkészültséggel manőverezett a Dardanelléknél. Az angol hadihajók mellett pedig három román tengelyes egység is felvonult a tiszta tengeren, melynek parancsnokja a tengeresorok semlegesítésében, vagy ellenőrzésében. Ugyanakkor francia csapatok gépfegyvertűzet adtak azokra a terekre, akik meg akarták akadályozni a szíriai menekültek hajózásiállását.

Ellentét hírek szálltak fel a török hadseregnek a semleges zónából való visszavonulásáról is, ami pedig a fegyverszüneti tárgyalások egyik legjelentősebb pontja. A kemalisták már kiürítették az egész szövetségi területet. Más jelentések már csak arról tudnak, hogy a török nacionalisták Kara-Bigahból vonták vissza két nap előtt oda előretolt osztagait. A szövetséges tábornokok azonban hírek szerint Csananál a helyzet tegnap semmit sem változott s ezen a ponton a török és az angol csapatok még egy farszak-személynek néznek egymással. Sőt olyan tudósítást is érkezett, hogy új török gyalogsági osztagok jelentek meg a semleges zóna határain belül Csananától északra és nyugatra.

A konferencia sikerének

esélyeit egyelőre lehetetlen még csak a legvalószínűbbet is megjósolni. A szövetséges tábornokok a következők: a szövetségi helyőrség politikai szervezkedésének egyik régi vezéralakja Georgia államban. A kinevezés azonban inkább tisztelőbelinek nevezhető, a mennyiben csaknem bizonyos az, hogy Mrs. Feltonnak nem lesz alkalma ténylegesen részt vennie a szövetségi szénásztársaiban. Az elhárított szenátor utódját ugyanis a demokrácia állami konvenciója fogja megválasztani, amely konvenció holnap ül össze Maconban. Amikor a kongresszus új ülésébe összehívják, a néhai Watson szenátor utódja már biztosan meg lesz választva és elfoglalhatja a helyét.

Ami a kiürített thráciai területek ellenőrzését. Ez a pont egyébként ma a legfontosabb gondot okozza az angol sajtóban kifejeződéssel angol körökben a szövetségi helyőrség felállítását. Az angol sajtó fővárosai megvitatták a jelenlegi formájukban elfogadhatatlannak ítélt. Franklin Bouillon, francia megbízott vigasztalt az a hitét fejezte ki, hogy a konferencia meggyőzősége fog végződni.

Ami a kiürített thráciai területek ellenőrzését. Ez a pont egyébként ma a legfontosabb gondot okozza az angol sajtóban kifejeződéssel angol körökben a szövetségi helyőrség felállítását. Az angol sajtó fővárosai megvitatták a jelenlegi formájukban elfogadhatatlannak ítélt. Franklin Bouillon, francia megbízott vigasztalt az a hitét fejezte ki, hogy a konferencia meggyőzősége fog végződni.

Amerika beavatkozásáról

let és egész Európát fenyegeti. Hivatalos helyről egyszerűsített megállapították, hogy ez a kormány minden határmáiban levő eszközökkel kívánja segíteni Smirnak és a kormányának sokat szenvedett lakosságát. Ugyanekkor a magas állású tisztviselők kijelentették, hogy az Egyesült Államokat bizonyos körök azzal vádolják, hogy a feladás a közel Kelet válságáért. Ezek a körök a felelősséget áthárítják Amerikára tartózkodó és a (Polytatis a 3-ik oldalon.)

NEHÁNY FALU VISSZAKERÜLT

Tíz nyugatmagyarországi községet Magyarországhoz csatoltak. — A magyar kormány nincsen a döntéssel megelégedve.

Budapestről jelenti a Szabadság tudósítója: Villányi Frigyes báró, aki a népszavazás előtt Magyarországot a magyar-orosz határkérdésben képviseli, egy interjúban a következőket jelentette ki: — A népszavazási tanács Ausztriának ítélte Pomogyt, valamint a Hanság egy részét, jóllehet a határmegállapító-bizottság csaknem a részletek Magyarországhoz való csatolását javasolta. Ugyanakkor Ausztriának ítélte Leka és Hámor község, míg Rendek és Bótfalva községet Magyarországnak ítélte oda. A Pinks völgyében Magyarországnak ítélte Nagynarda, Kiszarda, Felsőcsatár, Alsócsatár, Németkeresztés, Magyarkeresztés, Rozvány és Poroapáti község, míg Csény és Szentpéterfa Ausztriához tartozni.

Muzsikuskok ellentétei

Az angol zenészek tiltakoznak az amerikai zenekarok inváziója ellen. LONDON, okt. 3. — A jazz, a borzalmas és érdekes amerikai jazz, nemzetközi komplikációkat teremt. Arról van szó, hogy az angol hotel és étteremtulajdonosok tudják, hogy közönségük szereti a jazz-muzsikát s ennélfogva nagy sulyt helyeznek arra "fizeti szempontból", hogy amerikai jazz-zenekart alkalmazzanak. Ezen természetesen felháborodnak az angol muzsikuskok, akik hajlandók beismerni, hogy a jazz is muszika, viszont azt is vallják, hogy ők játszáskor olyan jól és olyan hatásosan a jazz, mint bármilyen amerikai zenekar.

A halászat áldozata

Összeesett, amikor egy hatalmas muskalonge halat fogott. CHICAGO, október 3. Mrs. Grace T. Tarr, a Bunge Coal Co. elnökeinek titkárnője, aki egy héttel ezelőtt halászás közben összeesett, éppen akkor, amikor a Tomahawk tóban, Wisconsinban egy hatalmas Muskalonge halat fogott, ma meghalt a kórházban, anélkül, hogy az eszmélet pillanatára is visszatért volna.

RESZVÉNYEKET KINALNAK FORRADALMI-ALAPRA

EL PASO, Texas, okt. 3. — Forradalmi célra Mexikóban tíz dolláros részvényeket kínál itt vétele egy New Yorkban székelő egyesület, mely körleveleket is bocsátott ki. Hogy elkerüljék a semleges megsértésének vádját, kijelentik a körlevélben, hogy a pénzbeli nem fordítanak semmit az Egyesült Államokban a cél támogatására, hanem azt egész összegben elküldik Mexikóba azoknak "bátorítására", akik nincsenek megelégedve a jelenlegi kormányzattal, az új adminisztráció hatalomra jutásának megkönnyítésére.

A JAPAN FŐVÁROSBAN KÉT KOLERAÉSET FORDULT ELŐ

TOKYO, okt. 3. — Két kolera esetet jelentettek be a tegnap folyamán a városban.

FINOM ÜZLET A VALUTAÜZLET

WASHINGTON, okt. 3. — Tanulmányok tapasztalatokkal megerősítve tárt vissza Európából egy amerikai kereskedő. A tapasztalata az, hogy mindazok, akik értik a valutapiac spekulációját, igen könnyen tölthetik az időt Európában és még pénz is csinálhatnak.

A legelső nőszénátor

Atlanta, Ga., október 3. Thomas H. Hardwick, Georgia állam kormányzója a nemrég elhunyt Thomas E. Watson szövetségi szenátor helyére a szavazókkal Mrs. W. H. Felton nevezte ki. Mrs. Felton, az ország első női szövetségi szenátora nyolcvanöt éves, és a néhai Dr. Felton volt kongresszusi képviselőnek özvegye és a nők politikai szervezkedésének egyik régi vezéralakja Georgia államban.

LELEPLEZETT TISZTVISELŐK

Az igazságügyminisztérium több tisztviselője whiskeyt adott barátainak.

GYENGE ELMÉJÜEK KÜLÖN JAVÍTÓKBA KERÜLNEK

COLUMBUS, okt. 3. — A lancasteri fiú és delawarei leány javító intézetekben a gyengeelméjű benaklók elkülönítése végre megvalósult az Orient Feeble-Minded Institute újabb épületének elkészítésével. MacAyeval jélti igazgató szerint. A hat építés alatt áll új épületben 1200-1500 gyengeelméjű lesznek.

Végzetes játék töltött vasdászfégyverrel.

AKRON, okt. 3. — Howard Fazio 14 éves fiú Cuyahoga Fallsban lövésznél meghalt a hasát ért lövéstől, mely a hét éves Allen Clark kezébe került fégyverővel. A fégyverőt azt hitték, hogy nincs megtöltve.

Badacsonynak születésén Öröm nékem mulatnom S izes, édes gerendjében. Kényemre válogatnom, S a szép hegynék pompáján. Eltelvén egy sas szárnyán. Mely ott lebeg tetőjén, Szeretek fellengni én.

Szeretek ott merengni. Azon évbem elmémnél, Melyben szívem kifilém. Édes kin közt kezdett el, Hogy előbbi léteembe, Szilaj s rideg keblemben. Uj, szebb élet villámolt, — Ezt gondoltom, — öröm.

Megtekintem a Rózsákban ezt a szivalaku nagy bazaltot, mely körül — ma már — lyükből kimozdítva — sajátságos alakú kövek hevernek. A Rózsák körül azt tartja a néphagyomány, hogy itt epkedett a harcba vonuló László után Rósa, a mint azt Kisfaludy is megírta a Csobáncban, a hoszó szájába vá a maga emlékeit.

Itt ült velem legutolszor, Engem átálélvén, — Hü szerelmé szélremlennek Teljesen megfellelém; — Szüret vala itt akkor is, A Balaton háborgott, — Zugott a hegy a nagy szélben, Hajl és szívünk csikorgott!

Igyekszem beleilleszteni a regényes keretbe Kisfaludy dalainak alakját, azután a Himfy Lászlóé, Szegedi Rózsáé, amint a bátyira boruló fák lombjának zöld meg-meglebbes függönyén keresztül a messi égre és a fonyódi partok felé meláz szemem, alatt Kisfaludy Vaucuseben eszi a rabság keserű kenyerét. Almodossámból egy tömni kis magyar emberpalánta énekül köszönése riaszt fel.

— Dicsértessek... Igen, — — Dicsértessek az aki a poézist teremtette, érzéstől a lélekbe és leküldi a Nap áldott melegét a buzára és a szőlők zöld gerezdereire, hogy borra forrjon a must és dallá fakadjon az érzes... — Mindörökké... mindörökké... — Németh Antal.

JAKAB ISTVAN és Fia! magyar temetőrendező 8923 BUCKEY ROAD 11713 BUCKEY ROAD Princeton 244 Cedar 384 4319 LORAIN AVE. Telefon Hamlock 4091

százalékosra, de mindenesetre az előlebbi részre kellett tartoznia. Néhány percet várt már észrevehető túrelmelenséggel, mikor egyszerre győzőre nesz-hangzott a második emeleti folyosóról. Az átszűrődő holdvilágot hirtelen elalította valami árnyék a hasadéknál s csakhamar láthatóvá lett egy férfialakja, ki kutatói látszatot valami alatt a homályban; észrevéve a köpenyeges embert, belekapaszkodott az alácsúngó indákba s végigcsuszavva

százalékosra, de mindenesetre az előlebbi részre kellett tartoznia. Néhány percet várt már észrevehető túrelmelenséggel, mikor egyszerre győzőre nesz-hangzott a második emeleti folyosóról. Az átszűrődő holdvilágot hirtelen elalította valami árnyék a hasadéknál s csakhamar láthatóvá lett egy férfialakja, ki kutatói látszatot valami alatt a homályban; észrevéve a köpenyeges embert, belekapaszkodott az alácsúngó indákba s végigcsuszavva

százalékosra, de mindenesetre az előlebbi részre kellett tartoznia. Néhány percet várt már észrevehető túrelmelenséggel, mikor egyszerre győzőre nesz-hangzott a második emeleti folyosóról. Az átszűrődő holdvilágot hirtelen elalította valami árnyék a hasadéknál s csakhamar láthatóvá lett egy férfialakja, ki kutatói látszatot valami alatt a homályban; észrevéve a köpenyeges embert, belekapaszkodott az alácsúngó indákba s végigcsuszavva

százalékosra, de mindenesetre az előlebbi részre kellett tartoznia. Néhány percet várt már észrevehető túrelmelenséggel, mikor egyszerre győzőre nesz-hangzott a második emeleti folyosóról. Az átszűrődő holdvilágot hirtelen elalította valami árnyék a hasadéknál s csakhamar láthatóvá lett egy férfialakja, ki kutatói látszatot valami alatt a homályban; észrevéve a köpenyeges embert, belekapaszkodott az alácsúngó indákba s végigcsuszavva

PÁRBAJOZTAK AZ ELLENFELEK

HÉJJAS IVAN PÁRBAJBAN MEGSEBESÜLT. Budapesti tudósítók táviratosa: Eötvös Bálint dr. Héjjas Ivánt az ismert lakásügyi botrányból kifolyóan hírlapi cikkben orgoványi lovagnak aposztrofálta. Emiatt Héjjas Iván Eötvös dr.-től fegyveres elégtételt vett. A párbajt a minap Eötvös dr. pedig karján és homlokán sérült meg. A párbaajtó felek nem békültek ki.

Felépült a diktátor

Oroszország külpolitikáját most már ismét Lenin fogja irányítani.

MOSZKVA, október 3.

Az orosz szovjetkormány kormánykerekének irányítását ismét Nikolaj Lenin vette át. A kormány hivatalosan jelenti, hogy a szovjetdiktátor immár felépült a hosszú betegségből és már át is vette az ügyek intézését.

A MEXIKÓI LAZADÓKRA. AGYONLÖVETÉS VÁR.

JUAREZ, Mex. okt. 3. — Azok a katonák, akik mult szombaton elfoglalták a szövetségi helyőrséget valószínűleg halálos büntetés vár és sorlusz elő állítanak, mexikói katonatisztek véleménye szerint. Még e héten hadbírók elé állítják őket. Nyolcvanöt lázadó katona van letartóztatva.

SOK OLASZ CSALÁD AKAR MEXIKÓBA KÖLTÖZNI.

MEXIKÓ CITY, okt. 3. — Száznyolcvan olasz család megkezdését várják pár napon belül Los Angelesből, hogy végre legyen itt településük, a földművelésügyi minisztérium jelentése szerint.

CARAWAY SENÁTOR HIZELGŐ VÉLEMÉNYE

Európa szerinte mindenekelőtt Amerikát gyűlöli. Poincare a temetésrendező.

WASHINGTON, október 3.

Caraway szenátor most érkezett vissza hat hetes európai tanulmányútról. A szenátor szerint az európai országok telítve vannak gyűlölettel egymás irányában. Csak egyes egyeznek meg és pedig abban, hogy csaknem valamennyien, kivétel nélkül haragszanak az Egyesült Államokra. "Valóságos kórusban fújják a gyűlöletet Amerikával szemben", mondotta a szenátor. "Amint az Egyesült Államok szóba kerül, azonnal felhagynak az egymás elleni panaszaikkal és egyesülnek Amerika szidalmazásában." A szenátor több társával együtt ott volt a népliga ülésén is és az ott tapasztalt meggyűlöletet a tetszését. Poincare francia miniszterelnökönél nem lehet valami nagy véleménye. Többek között így nyilatkozott róla: "Poincare úgy néz ki, mint valami temetési vállalkozó, aki a város előkelő halottjának tiszteletére kiöltözködött. A tényállás az, hogy Amerikában sokkalt többször emlegetik, mint Európában." A franciákra vonatkozóan általában az a véleménye, hogy úgy viselkednek, mint az elkényeztetett gyerekek.

Megkezdtek gyűlésüket a bankárok

Az E. A. bankárainak konvenciója ma tartotta első ülését.

LAMONT BESZÉDE.

Amerika válaszüzothoz érkezett Európához való viszonyában.

NEW YORK, okt. 3.

Az amerikai bankárok konvenciója ma tartotta első rendes ülését, amelyet lefoglalt az előző, a végrehajtó bizottság tagjainak és tisztviselőiknek megválasztása. A fennmaradt időben néhány beszéd hangzott el, amelyek közül a legjelentősebbek Thomas W. Lamontnak, a J. P. Morgan bankház tagjának beszéde volt. Amerika válaszüzothoz ért, mondta Lamont, s el kell döntenie, hogy együtt akar-e működni az anyaország és az 6-világ tanácsával, vagy pedig félre akar állni és a nemzeti aranykészletet kívánja megőrizni. Az Egyesült Államok — folytatta a bankár — új üzleti körökbe lép "tisztulással" együtt és kedvező időjárással. A nemzet vagy hatalomra tett szert és ez hatalommal felelősséggel jár együtt. Ez a felelősséget ezerszeresen megmutatkozott a világháborúban, de most bizonyos kétségek illetik.

Most azzait — fejtette

Lamont — válaszüzothoz érkezünk. Vajon meg fogunk-e felelni felelősségünknek, vagy pedig elhárítjuk és inaktívok? Lamont ezután a vámkérdést, a termésk és a gabonáért kérdést érintve visszatért az Egyesült Államok és Európa viszonyainak problémájára.

A szövetségi adósság

mondta a bankár — rendkívül jelentős kérdéskör. Európa 10,150,184,196 dollárral tartozik Amerikának. E kölesen első felét akkor nyújtottuk, amikor még az Egyesült Államok nem küldte el katonáit a háterre, bár már megígerte a háborút.

"Kell-e így, hogy e kölesen

első felének bármely részletét elengedjük az amerikai adófitók engedélyével? — vetette fel kérdését Lamont. "Annyi kétségem, ha valaki 1917 április 4-én választást kívánt volna nekünk e kettő között: hogy áldozunk fel szabadon és örökre öt milliárdot, vagy áldozunk fel fiainknak százérett, nem habozunk volna a választásban. A sors döntötte el ezt a választást."

KABULTSÁGAT GYÖLÖS NEM ITAL OKOZTA.

CHILLICOTHE, O. okt. 2. — A város keleti részén a lakosság fel volt háborodva, s Henry Brown st. louis lakost mindenki részegen gondolta, ártatlannak. A rendőrségnek kérdőre, hogy mit kezdjenek a csonyok homlokukon lévő Brown, s jár a golyó lepatlant, az oly tapasztalt okozott a csonton, hogy időközönként zavart okoz.

